

AS EIDEFOSS
Postboks 160
2684 VÅGÅ

Vår dato: 31.10.2019
Vår ref.: 201906892-6
Arkiv: 311/002.DHB
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Marthe Cecilie Pramli

AS Eidefoss - Nedre Tessa I kraftverk, Vågå kommune, Oppland - tiltaket er vurdert ikke konsesjonspliktig

Vi viser til søknad av 24.06.2019 med anmodning om konsesjonspliktavurdering for ny kraftstasjon i Nedre Tessa I. NVE skal, på bakgrunn av opplysningene i søknaden, avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

AS Eidefoss ønsker å bygge ny kraftstasjon etter at ett av de to aggregatene havarete i april 2019. Kraftstasjonen vil bygges rett nedstrøms den eksisterende stasjonen og gi 2-3 meter økt fallhøyde. Utløpet blir 50 meter nedstrøms det eksisterende utløpet fra Nedre Tessa I og 70 meter oppstrøms utløpet fra Nedre Tessa II. Elvestrekningen fra eksisterende kraftverk ned til utløp fra Nedre Tessa II er allerede berørt og tørrlagt 7-800 timer hvert år når Nedre Tessa I ikke er i drift. Kjøremønster og avløpsvolum blir lik dagens Nedre Tessa I. AS Eidefoss har i en epost opplyst at de anslår at den nye kraftstasjonen vil gi en årlig produksjonsøkning på 6 GWh.

Eksisterende Nedre Tessa I består av to aggregat på 2,1 og 4,2 MW fra henholdsvis 1942 og 1949 som benytter vann fra Tessemagasinet, der GLB er regulant. Når begge aggregatene er i drift har kraftverket en slukeevne på 5,75 m³/s og en midlere årsproduksjon på 36,5 GWh.

AS Eidefoss viser til at det havarete aggregatet på 2,1 MW krever store kostnader for å fungere igjen. Det største aggregatet (4,2 MW) har en usikker restlevetid, og bør ifølge AS Eidefoss snart oppgraderes eller skiftes ut. De mener også at det eksisterende bygget i Nedre Tessa I er i en slik forfatning at det ikke er tilrådelig å bygge dette om for de nye aggregatene. Det er ønskelig å bygge en ny stasjon, slik at det aggregatet som ennå fungerer kan være i drift mens arbeidet med stasjonen pågår, slik at det blir minst produksjonstap. AS Eidefoss kan hente 2-3 meter økt fallhøyde ved å bygge nedstrøms den eksisterende og dette vil gi 1,5-2 % produksjonsøkning.

Nedre Tessa II, som ligger rett ved siden av Nedre Tessa I, skal bestå i dagens form.

Høring

Søknaden er sendt på høring til Vågå kommune, Oppland fylkeskommune og Fylkesmannen i Innlandet. Dette anses som tilstrekkelig for konsesjonspliktavurdering.

Vågå kommune skriver i brev av 09.09.2019 at de har behandlet saken i hovedutvalget for teknisk, landbruk og naturforvaltning og har gjort følgende uttalelse:

«Vågå kommune har vurdert forholdet til allmenne interesser. Tiltaket inneber negative konsekvenser for vassdraget ved redusert vassføring, og dels tørrlegging, av ein noko lengre elvestrekning enn i dag. Med bakgrunn i inngrepa i vassdraget i dag, kan ein likevel ikkje sjå at allmenne interesser blir vesentleg råka av tiltaket. Det er likevel viktig at avbøtande tiltak blir vurdert med bakgrunn i samla konsekvensar for vassdraget og interesser knytt til dette.»

Fylkesmannen i Innlandet uttaler i brev av 02.07.2019:

«En etablering av en ny kraftstasjon for Nedre Tessa I slik den er beskrevet gir etter vår vurdering kun marginale endringer av den påvirkning av allmenne interesser som kraftverkene i Tessa representerer. Endringen vil i hovedsak skyldes flyttingen av avløpet til Nedre Tessa I, men den aktuelle strekningen er allerede i dag påvirket, idet avløpet fra Nedre Tessa II ligger nedstrøms planlagt nytt avløp fra Nedre Tessa I. Eidefoss oppgir at strekningen ned til avløpet fra Nedre Tessa II tidvis er tørrlagt. Det er videre ikke kjente forekomster av verdifull natur som berøres av tiltaket.

Konklusjon

Fylkesmannen ser ikke at planene medfører konsekvenser for allmenne interesser som utløser konsesjonsplikt etter vannressursloven.»

Oppland fylkeskommune skriver i uttalelse av 06.09.2019 at de ikke har merknader til saken.

NVEs vurdering

I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere hvorvidt de nye virkningene ved ny kraftstasjon i Nedre Tessa I vil føre til konsesjonsplikt.

Vannressursloven § 8 slår fast at *«Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget uten konsesjon fra vassdragsmyndigheten.»* Et tiltak skal altså konsesjonsbehandles dersom det kan være til «nevneverdig skade eller ulempe» for allmenne interesser. Dette betyr igjen at det kun er nevneverdige skader og ulemper som skal vurderes i første omgang. Eventuelle fordeler ved tiltaket skal ikke tas i betraktning på dette stadiet. En avveining av både fordeler og ulemper kommer først inn dersom tiltaket faktisk skal konsesjonsbehandles.

Kunnskapsgrunnlaget

AS Eidefoss har i anmodningen om konsesjonspliktavurdering redegjort for tiltaket og eventuelle konsekvenser dette kan gi. Vågå kommune skriver at de ikke har kjennskap til opplysninger om naturmangfold utover det som går fram av databasene naturbase og artsdatabanken. Det er heller ikke kjente kulturminner i området. Kommunen kan ikke se at det er forhold som tilsier at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig i dette området. NVE slutter seg til dette.

Landskap

Ingen av høringspartene har påpekt konsekvenser knyttet til landskap og NVE har ingen ytterligere kommentarer til dette fagtemaet.

Miljø og allmenne interesser

Vågå kommune skriver at det er en ulempe at en elvestrekning på ca. 40 meter nedstrøms dagens Nedre Tessa I blir tørrlagt i deler av året. Med tanke på friluftsjakter og fisk/ferskvassbiologi er det negativt med redusert vannføring og tørrlegging av en noe lengre elvestrekning enn i dag. Kommunen viser likevel til at Tessa allerede er preget av inngrep og at det ikke dreier seg om tiltak i et uberørt vassdrag. De mener det generelt er positivt at tiltak for å effektivisere og ta ut et større kraftproduksjonspotensiale blir gjort i eksisterende kraftverk i stedet for inngrep i nye områder.

Fylkesmannen skriver at endringen vil medføre marginale endringer av den påvirkningen av allmenne interesser som kraftverkene i Tessa allerede representerer. Endringen vil i hovedsak skyldes flyttingen av avløpet til Nedre Tessa I, og elvestrekningen er allerede påvirket. Fylkesmannen er ikke kjent med at forekomster av verdifull natur vil berøres av tiltaket.

NVE kan ikke se at det er interesser som blir berørt i så stor grad at tiltaket trenger konsesjon etter vannressursloven. Det er ikke kjente fiskeaktiviteter i dag og tiltaket vil ikke berøre kjent verdifull natur. Elvestrekningen som vil påvirkes er allerede berørt. Tiltaket vil ifølge AS Eidefoss ikke påvirke manøvrering av Tessemagasinet og ved prognoserte flomsituasjoner vil det forhåndstappes i elvefarete for å dempe flomtopper slik det har vært praktisert tidligere.

Sammen med mottatte høringsuttalelser og kjent kunnskap mener vi kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkninger er tilfredsstillende, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 ikke er relevant i denne saken.

Naturmangfoldloven

Vi mener at våre vurderinger er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven, jf. §§8-12. Tiltaket er etter vårt syn ikke i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Vannforskriften

Det planlagte tiltaket berører vannforekomst Tessa (002-2490-R) som er karakterisert som en sterkt modifisert vannforekomst. Den økologiske tilstanden er ifølge vann-nett svært dårlig og har også svært dårlig økologisk potensial. Etter vår vurdering vil det planlagte tiltaket ikke medføre endring av den økologiske tilstanden for Tessa, og det er dermed ikke relevant med en vurdering etter vannforskriften § 12.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at fremlagte planer om ny kraftstasjon ved Nedre Tessa I ikke berører allmenne interesser i en slik grad at det utløser konsesjonsplikt etter § 8 i vannressursloven.

NVEs konklusjon bygger på de opplysningene som er gitt i søknad fra AS Eidefoss. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil

ikke være berettiget til å motta el-sertifikater, jf. forskrift om elsertifikater § 9, 2. ledd, bokstav a. Vi gjør også oppmerksom på at iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63.

Dette vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått 5 år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

Dette vedtaket gir ikke tillatelse til bygging.

Tiltak som ikke trenger konsesjon etter vannressursloven, behandles etter reglene i plan- og bygningsloven. Kommunen skal først vurdere utbyggingen i forhold til gjeldende arealplan for området. Tiltaket må så behandles som byggesak i kommunen. Tiltakshaver må selv ta kontakt med kommunen for nødvendige avklaringer og få de nødvendige tillatelser.

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på www.nve.no/energiforsyning-ogkonsesjon/vannkraft/.

Tiltakshaver selv må avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt av tiltaket. NVE har ikke vurdert de privatrettslige forholdene.

Forhold til annet lovverk

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven etterleves ved bygging av ny kraftstasjon i Nedre Tessa I. Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Fylkesmannen i Innlandet.

Dersom nye arealer tas i bruk må forholdet til kulturminneloven avklares med Oppland fylkeskommune.

Energiloven § 3-1 første ledd sier at «Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk anlegg kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging eller utvidelse av bestående anlegg». Etablering av nye eller endringer i eksisterende elektriske anlegg tilknyttet Nedre Tessa I, er konsesjonspliktig etter energiloven. Søknad om anleggskonsesjon sendes til NVE.

Vannfallrettighetsloven

AS Eidefoss har ervervet alle fallrettigheter fra Tessemagasinet og ned til Ottaelva (Vågåvatnet), og det nye kraftverket bygges og driftes innenfor eksisterende rettigheter og vilkår. Det må likevel gjøres ny beregning av kraftgrunnlag både etter vannfallrettighetsloven og vassdragsreguleringsloven på grunn av ny kraftstasjon og økt fallhøyde i Nedre Tessa 1. Dette kommer NVE tilbake til etter at skjema for idriftsettelse av den nye kraftstasjonen er mottatt.

Om klage og klagerett

Denne avgjørelsen kan påklages, jf. reglene i forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

FYLKESMANNEN I INNLANDET
Oppland fylkeskommune
Vågå kommune